מג:

יהושע. להיות ערירי אלא שביטל כו': ויהי בהיות יהושע וגו'.

מדכתיב [יהושע ה] וחרבו שלופה בידו מכלל דלפורענות בא. ועתה באתי

למימר על של עכשיו מכלל דאכתי

הוה אחריתי ומאי היא הכי קאמר

ליה אמש ביטלתם תמיד של בין

הערבים בערב ביטלתם התמיד

ועכשיו שחשיכה אתם מבטלים תלמוד

תורה לפי שהיו עסוקים במלחמה

ביום לא היה להן עת לעסוק בתורה

אלא בלילה והדבר מוכיח שעל עסקי

תלמוד תורה הוכיחו מדכתיב קרא

אחרינא במלחמה של עי שהיתה

אחריה וילך" יהושע בלילה ההוא בתוך

העמק ואמר רבי יוחנן מלמד שלן

בעומקה של הלכה: וגמירי דכל ומן

שארון ושכינה שרויין שלא במקומן

כו'. ואותו לילה שהוכיחם המלאך היו

מבטלין ת"ת בשביל שהיו אורבין על

העיר ולא החזירו בערב את הארון

למקומו בגלגל והוא הלילה שביטלו

מפריה ורביה: בקילעא. בחדר:

נשי עמי סגרשון. שבושין הן ממנו: לחמן כר ריססק. כך

שמו: בטילו רשוסייכו. דמבוי

לגבי חד מינייכו ואף על גב דאינהו

אסורים להוליא מחלרותיהם למבוי

כדתנוף נתנו לו רשותן הוא מותר והן אסורין אהני ליה מיהא לטלטל בכל

המבוי כלים ששבתו בתוכו וכלים

ששבתו בבית היחיד שבטלו רשותן

אצלו דאי לאו הכי (2) אסירי לטלטולי

ביה כדאמרינן במס' שבת בפרק ר"א אומר אם לא הביא כלי (דף קל:):

א) [ל"ל לא], ב) [גי' ע"י

אמר ליה], ג) סנהדרין מד:

מגילה ג.. ד) ומגילה שם:

ב: יח. יבמות לא. כתובות נו:

קדושין כח: גיטין ה. מד.

נזיר נה. ב"מ מו: מז. בכורו'

ג. נדה לד.ז. ז) בע"י: וילו,

ת) [לקמן סט:], ט) [עי תוספות מגילה ג. ד"ה וילן

וכר׳ ע״שו. י) ושמואל ב יאו.

כ) [ש"ח ד], ל) רש"ל,

ד א מיי' פ"ב מהל' עירובין הלכה י סמג עשיו דרבנו א טוש"ע א"ח זי׳ שפב סעיף ב:

מוסף רש"י

. אמש ביטלתם תמיד באתי אנו למדיו תחלת דברי המלאך, האשימן בשני דברים, אמש כלומר כשהעריב היום היה לכם להקריב תמיד הערב ובטלחם אותו ונשתהיתם במארב העיר חנם, שאין זמו מלחמה בלילה זמן מלחמה בלילה משתחשך (מגילה ג.) עתה באמי דרשינו. מדהאמר ליה פתחי דרשיט, ומיקטנו פים עתה באתי מכלל דמילתא אחריתא אמר ליה דמהדר ליה עתה באתי, אמש, היום לשוו ערבים (חוהדריו nt:). תלמוד תורה. וכיון דביום אי אתם יכולין בתורה מחמת מלחמות, לריכים עסקף התמתחת, נהיפים אתם לעסוק בתורה בלילה והיה לך לשכב בגלגל ששם התחנה ולא במלור (שם) שהרי אינכם נלחמים בלילה מגילה ג.). עתה באתי. על שם עכשיו באתי ליפרע (סנהדרין שם) על של עכשיו הלילה כתיב אלא בלילה שלר על העי, והכי קאמר וכשבא לילה אחר במצור עסק בתורה (שם) או: מיד נזהר יהושע ולא הוסיף עוד לבא במצור בלילה

רבינו חננאל

וכתיב נון בנו יהושע בנו. ופליגא דר׳ אבא, דאמר לא נענש יהושע אלא על שביטל ישראל מפריה. שנאמר ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא יהנה איש עומד לנגדו וג׳ בר׳. מפני שנתעצל ולא הקים המשכן בו ביום, וגמירי כל זמן שארון ושכינה שרויין שלא במקומן, ישראל אסורין בתשמיש המטה. גדול כו'. כל בקעילה שאיש ואשתו בקעילוו שאיש ואשותו שרויין בה, עליו הכתוב אומר נשי עמי תגרשון מבית תענוגיה. ואפילו אביי בההוא מבואה דהוה דייר בה המן בר (רפתק) [רסתק] ולא בעו לאוגורי להן רשותא, [ד]ליבטליה מבואה כולהו בני בידייי רישוחייהו גבי חד, דליהוי שראל אחד בהדי גוי דלא אסר׳. ואמר בטלי רבים ישותייהו גבי חד מילתא דלא שכיחא לא גזרו בה

מיד ש וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק, גרסינן וגרסינן ונמי ולסיב נון כנו יהושע בנו. ובתר יהושע לא חשיב בן: לא נענש מלמד שהלך בעומקה של הלכה כו' ובמלחמת עי כתיב בפרשה אחרונה וילן אבל התם כתיב בתוך העם והא דקאמר מיד לאו לאלחר הוה אלא כשהופנה הלך בעומקה של הלכה אבל לבתר דקאמר ליה הכי קא"ל על עבירה של עכשיו באתי ומדאלטריך

מעשה דמלאך טובא הוה: בל זמן שארון ושכינה שלא במקומן

ישראל אסורין כתשמיש הממה. החתי היה ארון שלא במקומו דכתיב י (הנה) הארון וישראל [ויהודה] (חונים) ויושבים בסוכות ואדוני יואב ועבדי שהיו אחרים מותרים בתשה"מ אלא שאוריה החתי היה מחמיר על עלמו לפי שהיו ישראל בצרה דהא קאמר ליה דוד (לך) רד לביתך ועוד קאמרינן בפרק ונתעלמה ממנו הלכה זו כו' משמע בלילה היה מותר ואומר ר"י דשני ארונות היו אחד שבו שברי הלוחות מונחים ואותו היו מוליכין במלחמות והוא ארון עך שעשה משה בעלותו ותחלה שם בו גם לוחות אחרונות את העדות אשר אתן אליך וכן עשה כדכתיב בויקהל ובההוא איירי הכא (ה) להוליך במלחמה כדכתיב בשילה י) מי

תימה לר"י דגבי עובדא של אוריה אדוני על פני השדה חונים ואני ווגו'ז (אשכב) [ולשכב] עם אשתי דמשמע חלק (סנהדרין דף קו.) גבי דוד שהפך משכבו של לילה למשכבו של יום כדתניא בספרי וארון ברית ה' נוסע לפניהם יומם זה שיולא עמהם (ד) במחנה לסיני כדכתיב בלוחות אחרונות במשנה תורה ועשית לך ארון עץ כדכתיב ואשים את הלוחות בארון אשר עשיתי עד שנעשה ארון של זהב שעשה בללחל וחז נתנו בו לוחות אחרונות כדכתיב ונתת אל הארון שהיו נאסרין בתשמיש המטה כשלא היה במקומו ואותו לא היו רגילין יצילנו מיד האלהים האדירים האלה כי לא היתה כואת מתמול שלשום

וכתיב י נוז בנו יהושע בנו ופליגא דר' אבא בר פפא דאמר ר' אבא בר פפא לא גענש יהושע אלא בשביל שביטל את ישראל לילה אחת מפריה ורביה שנאמר 2 ויהי 'בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא וגו וכתיב ויאמר 6 (לו) כי אני שר צבא ה' עתה באתי וגו' י אמר לו י אמש בימלתם תמיד של בין הערבים ועכשיו בימלתם 🐿 תלמוד תורה על איזה מהן באת אמר לו עתה באתי מיד יולך (ש) יהושע בלילה ההוא בתוך העמק ואמר רבי יוחגן מלמד שהלך בעומקה של הלכה וגמירי דכל זמן שארון ושכינה שרויין שלא במקומן אסורין בתשמיש הממה י' א"ר שמואל בר י איניא משמיה דרב גדול תלמוד תורה יותר מהקרבת תמידין דאמר ליה עתה באתי אמר רב ברונא אמר רב כל הישן . בקילעא שאיש ואשתו שרויין בה עליו הכתוב אוֹמר 4 נשי עמי תגרשון מבית תענוגיה ואמר (2) רב יוסף אפי' באשתו נדה רבא אמר אם אשתו נדה היא תבא עליו ברכה ולא היא דעד האידנא מאן נפריה ההוא מבואה דהוה דייר בה לחמן בר ריסתק אמרו ליה אוגר לן רשותך אלא אוגר להו אתו אמרו ליה לאביי אמר להו זילו במילו רשותייכו לגבי חד הוה ליה יחיד במקום נכרי ויחיד במקום נכרי לא אסר אמרו ליה מידי הוא מעמא אלא דלא שכיח דדיירי וחכא הא קדיירי אמר להו כל במולי רשותייהו גבי חד

דמערבי מילתא דלא שכיחא היא יי ומילתא דלא שכיחא לא גזרו בה רבנן אזל רב הונא בריה דרב יהושע אמרה לשמעתא קמיה דרבא אמר ליה

שלא היו רגילין להוליכו ואז כשהוליכוהו לקו וגלה כדמפרש רש"י התם ומה שהיה עמהן במלחמת יהושע ע"פ הדיבור היה עושה הכל והא דדרשינן בפ"ק דב"ב (דף יד.) אין בארון רק כו' מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחים בארון היינו ארון שעשה בללאל כדמשמע התם זה היה בבית עולמים דבשלמה כחיב האי קרא ואפילו למאן דדריש מאשר שברת ושמתם בארון היינו בבנין הבית שהיתה מונחת עדי עד ובירושלמי איכא פלוגתא בפרק משוח מלחמה דיש מי שאומרים ארון אחד היה 0 [וקאמר התם קרא מסייע ליה לרבי יהודה פירוש שאומר ששני ארונות היו הארון וישראל יושבים בסוכות והלא ארון בליון היה מאי עבדין ליה רבנן שאומרים ארון אחד היהן אלא שהיה בקירוי עד שלא נבנה בית הבחירה פירוש דבסוכות דקאמרינן לא שהיה עמהם במלחמה אלא כלומר שהיה בקירוי של חול שאינו בית המקדש אע"פ שבכך לא היו נאסרין בחשמיש המטה וגם אוריה עלמו היה נשוי בת שבע אם כן לא היה מחמיר על עלמו לפרוש מן האשה בשביל שאינו במקדש מ"מ כיון דאיכא תרחי לריעותא דישראל היו במלחמה יושבין בסוכות וגם ארון אינו במקדש היה מן המשם בפביל שמי בנתף ש מי כיון אם כם מלמי ברישונה אישלוני היי במנותה יושפן בסופות וגם מרון נהם בנוקום היים רוצה להחמיר על עצמו ואי הוה גרים בירושלמי שהיה שלא בקירוי פירוש אלא במוך היריעה ניחא טפי דלישנא דקירוי לא משמע שיהא חול: לחבר בר ריבתק. ר״ח גרים המן: בבילר רשותייבו לגבי חד בינייבו. פירש בקונטרם אע"ג דאינהו אסירי להוליא מחלרומיהן למבוי כדתנן נתנו לו רשותן הוא מותר והן אסורין אהני להו מיהו לטלטל בכל המבוי כלים ששבתו בתוכו וכלים ששבתו בבית היחיד שבטלו רשותם אללו דאי לאו הכי הוו אסירי לטלטולי ביה כדאמרינן במסכת שבת פרק ר"א אומר אם לא הביא (דף קל:) דמבוי שלא נשתתפו בו (י) עירובי חלירות עם הבתים אין מטלטלין בו אלא בארבע אמות לא עירבו חלירות עם

הבתים מותר לטלטל בכולו דכשעירבו חלירות עם הבתים שכיחי מאני דבתים בחלר וגזרינן דלמא אתי לאפוקינהו מחלר למבוי לפיכך אסור לטלטל במבוי אלא בד׳ אמות אבל בשלא עירבו דלא שכיחי מאני דבתים בחצר ליכא למיגזר דאי משום דלמא אתי לטלטולי כלים ששבתו בחזר למבוי רב לטעמיה דאמר לקמן (דף 16.) הלכה כר"ש דאמר חזר וקרפף ומבוי רשות אחת הן והוא שלא עירבו כדפירש התם בקונטרס ° וקשיא לר"י דמסתמא הני דשמעתין היו מערבין חלירות עם הבחים ורשות המבוי לבדו היו מבטלין דאי לא היו מערבין א"כ היו מפסידין כל החלירות שלא היו יכולין להוליא להן מן הבתים וטוב היה להם שיהו מותרין בחלירות ויאסרו כולם במבוי ממה שהיו כולן אסורין בחלירות ובמבוי בשביל האחד שהיה מותר וכיון שהיו מערבין בחלירות א"כ לא יתכן מה שפירש בקונטרס דאהני ביטול זה לטלטל בכל המבוי כלים ששבתו בתוכו וכלים ששבתו בבית היחיד דהא כיון דעירבו חלירות עם הבתים אין מטלטלין בו אלא בד' ועוד דקי"ל כוותיה דר"י דאמר לקמן (שם) הלכה כר"ש דאמר קרפף וחצר רשות אחת הן בין עירבו בין לא עירבו ולא קי"ל כההיא דרב דשבת וא"כ מתחילה נמי היה מותר לטלטל בכולו ומיהו לגבי בית היחיד ודאי מהני ביטול ואפי׳ לשתף בתי האחרים מהני לענין שהיחיד שביטלו רשותן אצלו יכול להוציא כלי בתיהן למבוי שהעירוב עושה אותן כבית אחד וגם אם החלירות פתוחות זו לזו ועירבו יכול היחיד להוליא מכל הבחים והחלירות למבוי שנעשין הכל אחד על ידי עירוב ומכל מקום יחיד במקום נכרי לא חשיב ע"י עירוב שאם כן לא היה לריך לעולם לשכור ואין לומר כיון שעל ידי ביטול משתרי לא היה לריך לשכור עוד כי ודאי ילטרכו שהביטול אינו מתיר אלא ליחיד אבל השאר אסורין שאם יוליאו הרי הן מחזיקין ברשותן שיש להם במבוי קודם הביטול ובטל הביטול בכך והוו להו מרובין במקום נכרי ואם חאמר כיון שכל החלירות נעשות אחת גם בתיהם כמו כן נעשין אחד על ידי עירוב

כשיבטלו המבוי לאחד למה יהיו הם אסורין וכי אם שנים דרים גבית אחד ובטלו בני החלר רשותן לאחד מהשנים וכי לבדו יהא מותר להוליא מן הבית לחצר וחבירו הדר עמו יהא אסור ולא יועיל הביטול לו זה אינו קשיא כלום כי אם נרצה נוכל לומר אין הכי נמי מיהו לא צריכין למימר הכי כי אפי׳ אם נאמר שא״א שיהא זה אסור וזה מותר אלא לשניהם מועיל הביטול בשוה אע״פ שלא ביטלו אלא לאחד יש ליתן טעם גדול בדבר כי שנים בבית אחד כחיש אחד דמו וגם לענין להיות יחיד במקום נכרי אבל ע"י עירוב אין נעשין יחיד במקום נכרי וה"ה לענין ביטול לומר שכמו שיועיל הביטול לאומן שביטלו (י) יועיל לו לחביריו שלא יחשבו כאיש אחד ועוד דאי אפשר לומר כאן להסיר לכולו

תורה אור השלם

ו. נוֹן בְּנוֹ יְהוֹשֶׁעַ בְּנוֹ: 2. וַיְהִי בִּהְיוֹת יְהוֹשֻׁעַ ביריחו וישא עיניו וירא וְהַנָּה אִישׁ עֹמֵר לְנֶגְּדּוֹ וְתַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ וַיֵּלֶךְ יְתוֹשָׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ יְתוֹשָׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֶלְנוּ אַתְּה אָם לְצְרֵינוּ: וַיּאמֶר לֹא כִּי אֲנִי שַׂר צבא יי עתה באתי ויפל יְהוֹשָׁעַ אֶל פָּנְיוֹ אַרְצָה יַהוֹשָׁעַ אֶל פָּנְיוֹ אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ וַיֹּאמֶר לוֹ מָה אַדני מִדְבֵּר אֵל עַבְדוּ:

3. וַיָּשִׂימוּ הָעָם אֶת כָּל מְצְפּוֹן וְאֶת עֲקֵבוֹ מִיָּם וַיִּלֶךְ יִדִּיִּי המחנה אשר ניבּיוְיָבֶּיוּ בְּיֶּ לְעִיר וְאֶת לְעִיר וַיֵּלֶף וַיֵּלֶךְ יְהוֹשָׁעַ הַהוּא בָּתוֹךְ בלילה יק: נְשֵׁי עַמִּי הְגָּרְשׁוּן רי תענגיה מֵעַל תַעָנֶגֶיהָ מֵעַל תִקְחוּ הֲדָרִי תִקְחוּ הֲדָרִי מבית ָּיִבֵּיוּנ עלְלֶיהָ לְעוֹלְם:

הגהות הב"ח

(א) גמ' תלמוד תורה א"ל על איזה מהן באת א"ל עתה באתי (מיד וילך וכו׳ של הלכה) תא"מ ונ"ב ס"א מיד יהושע . ההוא בתוד העם וכתיב ואמר רב יוסף לא נצרכה אלא אפי באשמו: (ג) רש"י ד"ה בטילו כו' לאו הכי הוו אסירי: (ד) תום' ד"ה כל זמן וכוי לפניהם יומם זהו שיולא עמהם למלחמה והוא ארון עך: (ה) בא"ד ואותו היו רגילין להוליכו למלחמה כו' כדמפרש החם כל"ל ותיבת רש"י נמחק: (1) ד"ה בטילו וכו' במבוי שלא נשתתפו בו עירבו שיועיל הבטול לאותו שבטלו לו יועיל לחביריו שבטלו לו יועיל לחביריו שלא יחשבו אלא כאיש א׳:

גליון הש"ם תום' ד"ה במילו. וקשיא קר"י דמםתמא הני דשמעתין היו מערכין ע"ח. לא ידעתי למאי . הוצרכו לאריכות זו ולמה הקשו בחזקה דממ"נ אם לא עירבו בלאו ביטול מט כמ שילכו כנמו כיסול היה מותר כלים ששבתו במבוי ובעירבו גם ביטול לא מהני ולע"ג:

מכח